

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8019 Dep, 0030 Oslo

Vår saksbehandler
Henrik Dahle

Kopi til

Vår dato
27.06.2022

Vår referanse

Deres referanse

Høring - rapport fra et partssammensatt utvalg om sikring av feriepenger

Det vises til høring fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet datert 8. mars 2022 hvor det bes om innspill til rapport fra et partssammensatt utvalg om sikring av feriepenger. Unio er Norges største hovedorganisasjon for arbeidstakere med høyere utdanning. Vi har om lag 390 000 medlemmer fordelt på 14 medlemsforbund i offentlig og privat sektor. Unio har deltatt i utvalgsarbeidet og takker for mulighetene til å få komme med innspill til rapporten.

Utvalget er bedt om å vurdere behovet for tiltak som i større grad enn i dag sikrer at arbeidstakerne får utbetalt opptjente feriepenger til rett tid. Unio støtter i hovedsak de vurderinger og anbefalinger et samlet utvalg har kommet med, samt flertallets anbefalinger der utvalget har delt seg i et flertall og et mindretall. Unio mener at de tiltak som flertallet foreslår for en bedre sikring av feriepenger, både er målrettet og egnet til å løse utfordringene med rettidig utbetaling av feriepenger, sett i forhold til det eksisterende behov og et mulig framtidig utfordringsomfang.

Feriepenger er en rettighet som arbeidstakerne opptjener fortløpende som følge av utført arbeid og opptjent arbeidsvederlag. Som utvalget beskriver er «*det derfor av avgjørende betydning at feriepenger utbetales til rett tid. Utvalget viser til at det er arbeidsgivers ansvar å sørge for dette. For sen utbetaling er et brudd på ferieloven og kan påføre arbeidstakerne store ulemper og et velferdsmessig tap*». Her deler vi utvalgets syn. Det ligger en tillitserklæring i at arbeidsgiver tar vare på feriepengene til arbeidstaker, som det er viktig at arbeidsgiver ikke misbruker.

Endring i ferielovens regler om varsling av ferie, fastsetting av ferie og endringer av fastsatt ferie

Unio støtter utvalgets vurdering om at reglene om fastsettelse, varsling og endring av ferie forblir uendret. Det er allerede i dag stort rom for fleksibilitet. Dette gjelder både hvordan den ordinære ferien fastsettes, og muligheten som ligger i lovteksten for å endre fastsatt ferie der det er «*nødvendig på grunn av uforutsette hendinger*». At de aller fleste virksomheter har kunnet operere innenfor dagens regelverk under en presset pandemisituasjon illustrerer også at regelverket har nødvendig grad av fleksibilitet.

Ytterligere sikring av arbeidstakernes opptjente feriepenger og at utbetaling skjer rettidig

Utvalget har fått utarbeidet en kunnskapsrapport som er tydelig på at det kun er en liten andel av virksomhetene i privat sektor som på et eller annet tidspunkt har hatt utfordringer med å utbetale feriepenger til rett tid. Selv om det fremstår som at det er få virksomheter som har hatt problemer med sine feriepengeutbetalinger, vil det likevel kunne være relativt mange arbeidstakere som blir

rammet. Utvalget viser til at konsekvensene uansett kan være store for mange av de arbeidstakerne som opplever forsinket utbetaling av sine feriepengene. Unio deler utvalgets syn.

Utvalget har vurdert flere formelle ordninger for sikring av feriepengene. De ulike ordningene har ulik grad av sikkerhet for at arbeidstaker faktisk får utbetalt feriepengene rettidig og de har ulike kostnader. Når omfanget av manglende utbetalinger er svært lavt, slik det fremgår av Fafo-rapporten, mener vi de tiltak som foreslås bør ha begrensede kostnader. Unio mener flertallets målrettede og konkrete forslag rettet mot den enkelte virksomhet, framfor forslag om innføring av brede og generelle sikringsordninger, er en klok og løsningsorientert tilnærming til utfordringen.

Unio støtter utvalgets flertall når det foreslås en pakke med endringer i ferieloven og i arbeidsmiljøloven, kombinert med at det utarbeides en veileder om disse spørsmålene.

Vi er enige i at en presisering av arbeidsgivers plikt til utbetaling av feriepengene gjerne kan inntas i ferieloven av pedagogiske hensyn, selv om de underliggende forhold allerede er klare.

Utarbeidelse av en veileder til virksomheter slik som utvalget foreslår kan også hjelpe særlig små og mellomstore bedrifter, i å gjennomføre og planlegge riktig utbetaling av feriepengene.

Å utforme en slik foreslått drøftingsplikt som gjelder spesifikt for feriepengene kan være viktig for å tidlig bli kjent med den økonomiske situasjonen i virksomheten. Forhåpentligvis kan dette bidra til å sikre enda større grad av rettidig utbetaling av feriepengene.

Vi støtter videre at innføring av en egen drøftingsplikt i ferieloven også skal omfatte virksomheter under 50 ansatte, da det virker sannsynlig at mindre virksomheter kan ha problemer med likviditet og rettidig utbetaling av feriepengene.

Vi støtter at en drøftingsplikt retter seg mot arbeidsgiver, som er den som står nærmest til å vurdere selskapets evne til rettidig utbetaling. Det er positivt at også tillitsvalgte kan initiere drøftinger under nærmere bestemte forhold. Vi er enige i at det er mest hensiktsmessig at slike drøftinger er begrenset til de tilfeller der det er grunn til å tro at det er utfordringer ved utbetaling av feriepengene.

Forslaget om å gi de tillitsvalgte krav på drøfting ved forhold som gir grunn til å tro at foretaket ikke vil bli i stand til å utbetale feriepengene, følges opp av et forslag om at dersom drøfting ikke finner sted, eller dersom drøftingen avdekker at det er reell fare for et fremtidig mislighold, vil kravet på feriepengene utløse ytterligere sikringstiltak i form tidligere avsetning eller eventuelt føre til tidligere forfall. Unio støtter her både begrunnelsen og flertallets forslag.

I henhold til flertallets forslag, skal tillitsvalgte kunne kreve at arbeidsgiver legger frem en bekreftelse fra statsautorisert revisor eller autorisert regnskapsfører som uttaler seg om sannsynligheten for at feriepengene blir utbetalt rettidig. Dette fordi en slik bekreftelse fra en tredjeperson med god økonomisk forståelse vil være egnet til å gi tillitsvalgte et troverdig bilde på om feriepengene vil bli utbetalt til rett tid. Unio er enig i at dette kan være en god sikkerhetsventil for å avklare virksomhetens betalingsevne.

Når det gjelder rett til å kreve drøftinger, mener Unio at det er positivt at tillitsvalgtsbegrepet er vidt. I bestemmelsen om arbeidsgivers plikt til å innkalle tillitsvalgte til drøftinger, og muligheten for å kreve sikkerhet med den konsekvens at feriepengene forfaller til betaling, kan det imidlertid være mer utfordrende med et så vidt tillitsvalgtsbegrep. I begge tilfeller vil det være viktig at tillitsvalgte er legitimert ved tilstrekkelig forankring blant de ansatte. At den/de som innkalles til drøfting har tilstrekkelig

representasjon blant de ansatte er viktig. Spesielt viktig er det at en tillitsvalgt som kan kreve at det stilles sikkerhet, som resulterer i at feriepengene automatisk forfaller til betaling dersom sikkerhet ikke stilles innen 14 dager, har legitimitet. Dette fordi det kan ha store konsekvenser for virksomheten og derav de ansatte å stille et slikt krav, og det kan være svært ulike oppfatninger om hvorvidt dette bør gjøres. Vi mener det derfor kan være grunn til å vurdere nærmere hvordan man skal sikre at en så bred forståelse av «tillitsvalgt», foretar handlinger som har legitimitet blant alle de ansatte.

Siden utvalget har valgt å beskrive forslag til tiltak uten tilhørende lovforslag, legger vi til grunn at departementet raskt vil følge opp denne høringen med en ny høringsrunde med lovforslag.

Avslutningsvis vil vi peke på at nye regler ikke må begrenses til endringer i ferieloven og arbeidsmiljøloven. Manglende rettidig utbetaling av feriepenge kan også forekomme til sjøs. Derfor må endringer som eventuelt foretas i arbeidsmiljøloven også gjenspeiles i skipsarbeiderloven.

Vennlig hilsen
Unio

Jon Olav Bjergene
sekretariatssjef

Henrik Dahle
fagsjef og advokat